

Позитивним рішенням в напрямку децентралізації фінансових ресурсів в країні стала зміна системи фінансування найбільш витратних галузей місцевих бюджетів – освіти і охорони здоров'я. Ці галузі тепер фінансуються за рахунок освітньої та медичної субвенцій, а відповідальність за це повністю лежить на профільних міністерствах. Така система, з однієї сторони, має стимулювати міністерства до ефективного витрачання фінансових ресурсів, а з іншої - сприяти прийняттю рішень місцевими органами влади про необхідне проведення оптимізації мережі і штатів у відповідних сферах.

Список використаних джерел

1. Досвід реформ адміністративно-територіального устрою і місцевого самоврядування в Данії та Швеції. Децентралізація влади Режим доступу <http://decentralization.gov.ua/library>.
2. Місцеве самоврядування в Україні 2015 року. Асоціація міст України Режим доступу http://auc.org.ua/sites/default/files/stanlg_2015_0.pdf.

УДК 336.27

Бенч Л.Я.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів

ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана»

Мицюк Т.М.,

Студентка 4 курсу, фінансово-економічного факультету

ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана»

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ

Питання державного боргу є особливо актуальним на сьогоднішній день для України. Державний борг є макроекономічним показником, що впливає на всі економічні процеси країни і є невід'ємною частиною функціонування будь-якої держави. В умовах обмеженості фінансових ресурсів держави,

використання позик може бути альтернативою збільшенню податкового навантаження на населення, адже державні позики є практично невичерпним джерелом надходжень до бюджету. Але в той же час проблема обслуговування та управління державним боргом, в контексті мінімізації негативних наслідків його зростання, потребує ґрунтовного дослідження.

Дослідженням питання державного боргу займалися багато вчених економістів, зокрема, Р. Барро, Дж. Б'юкенен, Дж. Кейнс, Ф. Модільяні, М. Фрідмен, серед вітчизняних вчених М. Алексєєнко, М. Богачевський, О. Кириленко, В. Опарін, В. Твердохлебов, В. Федосов та інші. Однак нині проблема державного боргу набула важливого значення для України і потребує особливої уваги.

Накопичення державного боргу призводить як до позитивних, так і до негативних наслідків. Сучасні реалії нашої держави свідчать про дестабілізаційний вплив боргу на фіскальні та монетарні процеси. Збільшення державного боргу спричиняє зростання грошової маси в обігу, що в свою чергу знецінює національну грошову одиницю та спричиняє ріст інфляції, що в умовах падіння ВВП становить значну загрозу для макрофінансової стабільності. Розмір державного боргу України зріс з 40% у 2013 році до 109,8% у 2015 [1]. Таке явище стало однією з причин зростання розміру інфляції з 99,7% до 149,6%. Крім того ще одним наслідком стрімкого зростання розміру запозичень є зростання дохідності за державним облігаціями, облікової ставки та середньозваженої ставки за кредитами. В Україні дохідність по ОВДП зросла з 9,7% у 2013 до 17% у 2015, облікова ставка в свою чергу зросла з 7,5% до 22%, а середньозважена ставка за кредитами зросла з 15,5% у 2013 році до 24% у 2015. Також варто зазначити, що основним покупцями державних облігацій у 2013-2016 роках є НБУ (77%) та комерційні банки (16%) [1]. Така політика є фактично емісійним джерелом фінансування дефіциту бюджету, що призводить до ще більших інфляційних процесів. Основними причинами негативних наслідків зростання боргу є: відсутність інтегрованої стратегії управління боргом, низький розвиток ринку боргових зобов'язань, неефективне

розміщення позик, неналежна увага інвестуванню та спрямування коштів лише на покриття дефіциту бюджету [3, с.14-29].

Зарубіжний досвіт показує, що державний борг не є перепорою для розвитку економіки. Наприклад, США це країна з найбільшою економіку, яка в той же час має розмір державного боргу 106% ВВП у 2015 році. Факторів, що пояснюють це є дуже багато: відсутність різкого зростання розміру боргу, спрямування коштів на різноманітні кредитні програми та стимулювання економічного зростання, низька вартість обслуговування боргу, яка становить не більше 2% та висока довіра інвесторів до облігацій Сполучених Штатів [4, с. 28].

До основних напрямів удосконалення боргової політики в Україні належить:

- координація боргової, фінансової та грошово-кредитної політики;
- зниження вартості обслуговування державного боргу;
- переведення боргів у довгострокову, сплачуючи лише відсотки за ними;
- спрямування коштів, не лише на покриття дефіциту бюджету, а й інвестиційних потреб;
- розвиток внутрішнього ринку цінних паперів [5].

Державний борг залишається суттєвим чинником ризиків для фінансової стійкості та макроекономічної стабільності в багатьох країнах світу. Стабілізація боргової ситуації у найближчій перспективі та зменшення боргового навантаження залишається пріоритетним завданням фінансово-бюджетної політики. Більшість країн продовжують реалізацію планів фінансової консолідації, спрямованої на скорочення сальдо бюджету та боргу, оптимізацію державних видатків. У фінансовому договорі країн ЄС запроваджені чіткі фінансові правила, які стосуються видатків, доходів, дефіциту бюджету і державного боргу. За таких умов основними пріоритетами боргової політики залишаються реалізація середньострокових планів скорочення боргу та вдосконалення структури боргових портфелів. Заходи

боргової політики повинні бути іманентною складовою фіскальної консолідації, бути скоординованими та доповнювати напрями оптимізації видатків бюджету та реформування податків як основної складової доходів бюджету. Ефективна боргова політика може сприяти інвестиційним процесам, розвитку інфраструктури, створенню нових робочих місць та забезпеченню необхідних темпів приросту ВВП.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Сайт в мережі Інтернет. [Електронний ресурс] // Режим доступу до матеріалів: <http://www.minfin.gov.ua/news/borg/statistichna-informacija-schodo-borgu>
2. Офіційний сайт НБУ. Сайт в мережі Інтернет. [Електронний ресурс] // Режим доступу до матеріалів: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=22249640>
3. Вахненко Т.П. Особливості формування державного боргу та управління його складовими в період фінансової кризи / Вахненко Т.П. // Фінанси України №6, 2010 - С. 14-29
4. Дзюблюк О. Антикризові заходи монетарної політики ФРС США: національні особливості і глобальні перспективи / Дзюблюк О. // Українська наука: минуле сучасне, майбутнє, 2014 – С.28
5. Козелецький П.С., Кравченко А.В. Проблеми зовнішнього державного боргу України, його обслуговування та регулювання / Козелецький П.С., Кравченко А.В. // Економічний простір, 2013 - С. 61-62

УДК 37 : 33 : 93/94

Голубка М. М.,

викладач вищої категорії,

Львівського кооперативного коледжу економіки і права

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, ПОЛІТИЧНО-КООПЕРАТИВНІ ТА
НАУКОВІ ТОВАРИСТВА, ЯК ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-**